

P. A r i s t e
(Tartu)

VADJALASTE JA EESTLASTE KOKKUPUUTEID

Vadja keelel on möödunud aegadel ja käesolevalgi sajan-
dil olnud pidevaid kokkupuuteid eesti keelega. Seda on alla-
kirjutanu korduvalt osutanud. Käesolevas kirjutises tahetak-
se esile tuua andmeid sellest, kuidas vadjalased on suhelnud
eestlastega, kes olid asunud nende küladesse või külade lä-
hedusse. Kui autor oli 1942. aastal esimest korda Vadjamaal,
kuulis ta keelejuhtidelt, et nad olid kõik juba lapsest saa-
dik kuulnud eesti keelt ning sellest midagi omaks võtnud.
Pummala küla üks vanemaid keelejuhte oli tuntud keelemeistri
Kikoria Kuzmini lallepoeg. Tema kõneles tegelikult vadja ja
eesti segakeelt, kui pidi vestlema eestlasega, liites kõnes-
se ka mõningaid soome sõnu. Aastate jooksul Vadjamaal olles
on autor pannud kirja või lindistanud keelenäiteid ka vadja-
laste ja eestlaste kokkupuuteist. Asjaomased talletused lei-
duvad "Vadja etnoloogia" köidetes, mille järjekorrale ja le-
hekülgedele kirjutises viidatakse.

Kõigepealt tuuakse andmed eestlaste asumisest vadja kü-
lades. Need on külade ja keelejuhtide järgi nagu muud järg-
nevad talletisedki.

LEMPOLA.

1. pummalaža, siäl eli neita. virolain eli (I 265,
S. Kuzmina).

Pummalas, seal oli nõid. Eestlane oli.

MATI.

2. meilä eli virolain trenki. eli üvä trenki (I 141,
O. Oafrijeve).

Meil oli eesti sulane. Oli hea sulane.

3. enäp ertī skotnikud virolaizēd. a nais-elājād lūhset-
tī lehmi (IX 144, M. Boranova).

Enamasti olid karjakud eestlased. Aga naisterahvad
lūpsid lehmi.

4. meil_u eli virolain seppä. kar_u reiman eli (XV 123, M. Boranova).

Meil oli eesti sepp. Karla Reiman oli.

LUUDITSA.

5. rüsumäe meizaz eli virolaisi. herra eli izze viros. mikolai grāfiš tätä kucuttī. perrä sis tuli vėl virolaisi. amocu juhanuz. ja tein eli reiska aukusta (X 116, M. Tsar'kova).

Rüsumäe mõisas oli eestlasi. Härra oli ise (ka) Eestist. Mikolai krahviks teda kutsuti. Pärast siis tuli veel eestlasi. Antsu Juhanus. Ja teine oli Reiska August.

6. meil_u eli üks viros tulnut seppä. täl_u eli nellä poikā. a üks kõli nõreñ. a üks eläp praikasta (XI 128, M. Tsar'kova).

Meil oli üks Eestist tulnud sepp. Tal oli neli poega. Aga üks suri noorelt. Aga üks elab praegu.

7. meil_u eli üks virolain. piti renti_l mād. eli eesti mält. pürmani jākuppi eli (X 132, K. Georgijev).

Meil oli üks eestlane. Pidas rendil maad. Oli Eesti-maalt. Puurmani Jaagup oli.

8. enne eli virolaisia meillä rohkäp kassiñ. kassiñ herra_l keik elti virō mehed. keik arenssikad. i čäuti meizez. virolaisia eli (XVII 136, K. Georgijev).

Enne oli eestlasi meil rohkem siin. Siin härral kõik olid eesti mehed. Kõik rentnikud. Ja käisid mõisas (tööl). Eestlasi oli.

9. vilikkalā herra, täl naine eli virolain. a izze eli mikälē sakslain. naisikko eli üvä. famili eli deksteri (XVII 146, K. Georgijev).

Vilikkala härra, tal naine oli eestlane. Aga ise oli mingi sakslane. Naine oli hea. Perekonnanimi oli Deksteri.

10. miä elin jegereräl. siäl_u eli üks virolain. tämä lauli. tämä narvaz eli pasa-ckan: vai eljed vändra mecces käind? vai eljet pallast perzet näind? oh! ize tämä sittuz, ize tämä nuttež, ku akanaleip eli aukus kinni (XIV 40-41, I. Leontjev).

Ma olin Jõgõperäl. Seal oli üks eestlane. Ta laulis. Ta Narvas oli pasatskina: "Kas oled Vändra metsas käinud? Kas oled paljast perset näinud? Oh! Ise ta sittus, ise ta nuttis, kui aganaleib oli augus kinni.

LIIVTŠÜLÄ.

11. Čülä takan eli virolain. tämä ain laule: elutilk, elutilk, tilk, tilk. tämä tallõa kucuttī elutilkka (IX 55, K. Leontjev).

Küla taga elas eestlane. Ta aina laulis: elutilk, elutilk, tilk, tilk. Tema talu kutsuti Elutilk (= Viin).

JÕGÕPERÄ.

12. meijē čülazā eli karjušsi, virolain. ment võtta eli meil. i meill. i kõli i avvatti. čezällä mitä karjassa sai, keik joi. eli jūmari. talvelle, siz eli táz meccāz. čel mitä tečemāzā. tuli juttu: kuš tämä sāB, mitä sūB? sis tehti lau- lu: jūri sāB, jūri jūB. jūrille jumal annaB (XVI 87, N. Lu- kina).

Meie külas oli karjus, eestlane. Mitu aastat oli meil. Meil surigi ja mäeti. Suvel mida karjast sai, kõik joi. Oli joomar. Talvel, siis taas metsas, kellele midagi tegemas. Tu- li (tekkis) jutt: kust ta saab, mida sööb? Siis tehti laul: Jūri saab, Jūri joob, Jūrile jumal annab.

RAJO.

13. virossi tunnen praikā pajattā. meil. eli čülaz vi- rolaisi. pajattivad virossi (IX 214, O. Figuova).

Besti keeles oskan praegu rääkida. Meil oli külas eest- lasi. Rääkisid eesti keeles.

14. a siz miš mälehtān vėl. sep teči pajas tūt. tämä eli nī äksū sep, virolain. a menin, juttelin, što prilliteka sep. tämä ku sūtū, kumā ravvākā minnū viskaž. ep trehvant. (XII 187, O. Figuova).

Aga siis ma mäletan veel. Sepp tegi pajas tööd. Ta oli nii äkiline sepp. Eestlane. Aga läksin, ütlesin, et prillidega sepp. Tema kui vihastus, kuuma rauaga viskas mulle. Ei treh- vanud (tabanud).

15. a sis kassen, meil. eli üjs virolain mečvaht. sēl. ain pajatattī virossi. kuzberg kucuttī (XVI 315, O. Figuova).

Aga siis siin, meil oli üks eestlane metsavaht. Seal räägiti aina eesti keeles. Kutsuti Kusbergiks.

16. miä elin vėl pikkarain tütökkein. siz eli virossa meil staruža, vana ämmä. vot! lepāi čevājāi tuulā pubuškaD.

näita čhäsi kopittä. i kipečkassi keittä. sīs ku lehmäl on punatauti, sīs piäb antä lehmälē jüvva (XIV 94, A. Hvato-va).

Ma olin alles (veel) pisike tüdrukuke. Siis oli meil Bestist vanaeit, vanaema. Vaat! Lepal tulevad kevadel emas-urvad. Neid käskis korjata. Ja keevveeks keeta. Siis kui lehmäl on punakusesus (punataud), siis peab andma lehmale juua.

ITŠÄPÄIVÄ.

meilJeli čüläzä starikka, viroJaine. i täsi vorožit-täg. tuli üjs staruJa čüsümä, što tälm on lehmä piJattu. viroJaine vätte läpi sermijē tämā päle. i jutteli virossi: kuratī akka se on. tämā süp kümnenē lehmā pīmad! - a staruJa virossig ep tātännüg. siz izältä čüzüp staruJa, mitä tämā jutteli, a isä staruJaJē jutteli, se starikka jutteli, siē čümnenē lehmā pīmad izes sūd. - ko hüppi Javezej-ta, da rissia ettē tēB. i rihessä poiz johsi. viroJaine jutteli: puhas kuratī akka on. izep piJāb menēd lehmād. - a siz vot pajatti miJJē, što minu čaes on lähtenüt tuli. se eli tosi. isä čüsü: kui siē tād? tämā jutteli, što todanna eli čirja. i miē kahsi lehtua eppī. a tota näci, što miē Juggē. i vetti da kerjazi (I 233, A. Andrejev).

Meil oli külas vanamees, eestlane. Ja oskas nõiduda. Tuli üks vanaeit (abi) küsima, et tal on lehm rikutud. Eestlane vaatas läbi sõrmede tema otsa (peale). Ja ütles eesti keeles: "Kuradi vanaeit see on. Ta sööb kümne lehma piimad." - Aga vanaeit ei osanud (teadnud) eesti keelt. Siis vanaeit isalt küsib: "Mis ta ütles?" - Aga isa ütles vanaeidele: "See vanamees ütles: sa kümne lehma piimad ise sööd." Kui hüppas pingilt. Ja risti ette teeb. Ja toast jooksis minema (ära). Eestlane ütles: "Puhast kuradi eit on. Ise rikub mitmed lehmad." - Aga siis, vaat, pajatas mulle, et minu käest on tulekahju (tuli) lahti pääsenud (läinud). See oli tosi. Isa küsis: "Kuidas sa tead?" - Tema ütles, et tädil oli raamat. Ja ma kaks lehte õppisin. Aga tädi nägi, et ma loen. Ja võttis ja peitis (raamatu).

KUKKUZI.

ennē viroJaiZet täs, meijē tätta läkäs, näed, süret kanavat kaivočči, kai viroJaiZet käüči kai vomaZ. virō väki oli dubli väki (XVIII 57, F. Fedulova).

Enne eestlased siin, meie isa rääkis, näed, kaevasid suured kraavid. Kõik eestlased käisid kaevamas. Eesti rahvas oli tubli rahvas.

Kahe rahva otseseid kokkupuuteid ei tekkinud üksnes sellest, et eestlasi töötas või oli olemas vadja külades, vaid vadjalasi käis töodel ka Eesti aladel või eestlaste juures. Selle kohta on talletusi mitmelt keelejuhilt.

MATI.

19. miš menin viromaizele gruntile einä lömä (I 173, M. Boranova).

Ma läksin eestlasele üksiktalusse heina niitma.

LUUDITSA.

20. menti karjušissi gruntile, virō mehille. rentošikad eštī, elivat keik viromaizeD (XI 124, K. Georgijev).

Mindi karjuseks üksiktalusse, eesti meestele. Rentnikud olid kõik eestlased.

21. viroza čautī tütōd i naizeš munnä kaivamaš. kahšümmeš kopekkā päivās peremmēš mahsi. i sūtti (XIV 54, K. Georgijev).

Eestis käisid tüdrukud ja naised kartulit võtmas (kaevamas). Kaksikümmend kopikat päevast maksis peremees. Ja andis süüa (söötis).

LIIVTŠÜLÄ.

22. elin tōzā viroza. pajatan kui viroza perennaizeļ mahzē prāvittin. mahzi itki, itki. miā vetin mahzē čāt-tē, neizin lukemā malitvoi. a mahzeļ tuli parepi. siš čāzzin vettā puhas prostina. siš čārizin. vetin čāccūs keik vanad vällā, mitā siäl eli. i čārizin mahzē puhtā prostinā sūamē. mahs jāi makkāmā. i sitā mahs prāvi, uš. ennē, ku tulli ū, nī mahs tāz idgeB (XVI 146, N. Leontjeva).

Olin töös Eestis. Jutustan, kuidas eesti perenaisel ravisin (terveks) lapse. Laps nuttis, nuttis. Ma võtsin lapse kätte. hakkasin lugema palveid. Aga lapsel hakkas parem. Siis käsikisin võtta puhas voodilina. Siis mähkisin. Võtsin kätkest kõik vanad välja, mida seal oli. Ja mähkisin lapse puhta voodilina sisse. Laps jäi magama. Enne,

kui tuli õõ, siis (nii) laps jälle nutab.

Narva oli vadjalaste kaubalinn. Seal käidi ostmas tööstustooteid ja toidukraami. Seal toodi ka hobuseid ja porsaid. Narvas õpiti ameteid või oldi seal mõnd aega tööl jne. Narvas oli muidugi kokkupuuteid eestlastega. Mida vadjalased on pajatanud Narvast ja Narva reisidest, sellest on autor avaldanud mitmeid lugusid kogumikus "Vadja pajatusi" (Tallinn 1982). Järgnevalt esitatakse mõned kirjapanekud, mida varem pole avaldatud.

MATI.

23. sükkuna perra kutomissa vėti vanuttamā. menikkād narvā väitetti (II 19, M. Boranova).

Villane riie viidi pärast kudumist vanutada. Mõned viisid Narva.

24. İvakod ęlti meillā. Ćasto tōti narvassa kulicka-javvōa. vot! sis seneš javossa segotatti pımākā i İvākā. ęsettu İva ęli. İvakkōa kohotatti İvākā (XVI 52, M. Boranova).

Saiad olid meil. Toodi sageli Narvast saiajahu. Vaat! Siis sellest jahust segati (tainas) piimaga ja pärmiga. Ostetud pärm oli. Saia kergitati pärmiga.

25. enāpā narvā Ćaūti ępezia ęssamaZ (II 27, Savvokkala < Mati, J. Ivanova).

Enamasti käidi Narvas hobuseid ostmas.

LIIVTŠULÄ.

26. minn_ęli vıstędššęmęt vōtta. no vot! tātto da māma dūmazivat što vēmmā poigā ęppi partnoissi. se ęli tałvi. martti-kū. tātto meni narvā kałłā mūmā. no vot. minū vetti kāsa. i menimmā eccimā, kuhę sāB. leūzimmā tałō, kuza ęli portnoi tō-kota. saimma jutū. tātto taricci minnua: vęttagā ęppi. nellā vōtta ęli ęppi. vēl ęli teine aZza: piti tehā paperi. ja menimmā notāriussē. tāmā pani semmoizę jutū: sata rublā piāp tātō mahsā, kui miē johzen poiz enē nellā vōtta. nellā vōtta, aik ęli piĉĉā. ęsad ęlti vālizā. ku miā ępezin jo nellättā vōtta, sīs piti mennā ętavākķe. ętamehessi minnua eb vętęttu. sīs piti mennā takaz. nellā vōtta piti ain täüttā. sīn ęli tō-kota, sīn mū makazimma. meitā ęli vīs poikałassa. tāmā sōtti, kehnoSSI

sõtti. annetti rokkā, rōppā, sel'diā. välissā sai jā annettī. keļmet kertā annettī päivāž. kūs tunnia neizlūma õmnikossa ũllēlle. õummē tunnia ohtogōn seimmā. i makkāmā. sūmizē aik eli ku seit, kehalā tūhē. palkkā eb mittā, kopekkā eb mahzettu. ũli kahē nātelī saunaza čāuzimmā. se eli peremnehē pōļessa. emat sevāD, emad jalkingēt keik elti. a sevāt pesi perennaine izze. esimeizēl vōtta, perennaizēll eli kahs lassa, kahsikoD. esimeizēl vōtta piti nānkān eļla. čezāi, ku eli sōja aika, siš čāuti kujaļ mahsikā. ja lāfkā piti čāvvā. se eli meijē tū esimeizēl vōtta. sermē pā i nigla annettī tōš čāttē. tein vōs algettī jo emmēllā. keļmaiz vōs, siž annetti jo ũs sepa emmēllā. kahs kertā nātelis vai kahessi lasti kottō čāummā, vai vēraizī. jeļnussi i pādrassi lazzettī kottōsē. (XVI 137-138, St. Leontjev).

Ma olin viieteistkümneaastane. Noh vaat! Isa ja ema mõtlesid, et viime poja rätsepaks õppima. See oli talvel (talv). Märtsikuu(s). Isa läks Narva kala müüma. Noh vaat! Võttis mu kaasa. Ja läksime otsima, kuhu saab. Leidsime maja, kus oli rätsepatöökoda. Noh! Saime jutule. Isa pakkus mind: "Võtke õppima!" Neli aastat oli õppi. Veel oli teine asi. Pidi tegema paberi. Ja läksime notari juurde. Ta tegi (pani) niisuguse loo: sada rubla peab isa maksma, kui mina jooksen ära enne nelja aastat. Neli aastat, aeg oli pikk. Sõjad olid vahepeal. Kui ma õppisin juba neljandat aastat, siis pidi minema sõjaväkke. Sõjameheks mind ei võetud. Siis pidi minema tagasi (rätsepa juurde). Neli aastat pidi ikka ära täitma. Siin oli töökoda. Siin me magasime. Meid oli viis poisslast. Ta toitnis (söötis), halvasti toitnis. Anti hapukapsasuppi, putru, heeringat. Vahel anti saia. Kolm korda anti päevas (suüa). Kell kuus tõusime hommikul üles. Kell kümme õhtul söime. Ja magama. Söömaaeg oli, kui söid (ära), kohe tõhe. Palka mitte midagi, kopikat ei makstud. Üle kahe nädala käisime saunas. See oli peremehe poolt. Omad rõivad, omad jalatsid kõik olid. Aga rõivad pesi perennaine ise. Esimesel aastal, perenaisel oli kaks last, kaksikud. Esimesel aastal pidi lapsehoidjaks olema. Suvel, kui oli soe ilm (aeg), siis käidi õues lastega. Ja poes pidi käima. See oli meie töö esimesel aastal. Sõrmkübar ja nõel anti ka kätte. Teine aasta hakati juba õmblema. Kolmas aasta, siis anti juba uus rõivas õmmelda. Kaks korda nädalaks või kaheks lasti koju käima, või võorsile. Jõuluks ja peetripäevaks lasti koju.

RAJO.

27. elin kaks võtta narvas fābrikkaza. čāvitin siel. sēl eppezinči viroa pajattamā. i virossi laulmā (XII 59, O. Figuova).

Olin kaks aastat Narvas vabrikus. Tegin poole seal. Seal õppisingi eesti keelt kõnelema. Ja eesti keeles laulma.

28. narvassa tōti tavarad eppezeka. esetti javvōa, sūrīmā, seppes. isā meni essamā lafkoi mū. mū lahzed vahtizimma evēs (XII 237, O. Figuova).

Narvast toodi kraami hobusega. Osteti jahu, tangu, rōivast. Isa läks ostma mööda kauplusi. Meie lapsed valvasime hobust.

29. kunikvalā vīsi elti lāttōd. narvaz elti lāttōd. čen tahto evēs essā, libo mūvvā, libo vajelā, se meni narvā lāttōle. enne ain narvā čāuti. i leipā essamā menti (XV 81, O. Figuova).

(Jōgōpera) Kuningavalla viisi olid laadad. Narvas olid laadad. Kes tahtis hobust osta, vōi müua, vōi vahetada, see läks Narva laadale. Enne käidi ikka (aina) Narvas. Ja leiba ostma mindi.

Kirjeldatud vadjalaste ja eestlaste omavahelised püsivamad suhted põhjustasid eesti sõnade ja väljendite tungimist vadja keelde. Eesti keele mõju oli eriti suur nende vadjalaste keeles, kes olid elanud mõnd aega Eestis vōi pikemat aega töötanud eesti perekondades vōi koos eestlastega. Nende individuaalset eestipärast vadja keelt pole käesolevas kirjutises käsitletud, sest siin on tahtud esile tuua eesti sugemete tungimist üldvadjalisse keeletarvitusse.

Käsitlusele peab võtma veel vadja-eesti segaabiellud, milles kahe keele kokkupuuted võinuksid ehk olla eriti tõhusad ning mõjustada ulatuslikult just vadja keelt. Kirjapanekud osutavad, et seda pole siiski tavaliselt olnud.

MATI.

30. miä eljen süntünnü emaza čulāzā. ižzā isā eli virolain. koton pajatetti vaissi. i ižzā isā tūsi pajattā vaissi. tämä eli tulmu vaddalaisi tüvve nōreñ pojonna (III 283, O. Ivanova).

Mina olen sündinud omas külas. Isaisa oli eestlane. Kodus räägiti vadja keeles. Ja isaisa oskas kõnelda vadja kee-

les. Ta oli tulnud vadjalaste juurde noore poisina.

KÕRVÕTTULA.

31. meddē talo eli sekalikko. äddä eli virolain jāmā lidnās (I 218, M. Grigorik > Korovaisi).

Meie maja oli segavereline. Vanaisa oli eestlane Kingissepa linnast.

LIIVTŠÜLÄ.

32. čulāzā virolaisī ebe·llu. nāmā elti grunttiloillla. nadžoža isa eli virolain. tämä eli virolain seppä. tämä lü-cä essi majā, essi. menti siperī. ja tämä siz majā essi. sis sin eli paja tällä (XVIII 168, K. Leontjev).

Külas eestlasi polnud. Nad olid üksiktaludes. Nadžoža (keelejuhi Nadžoža Leontjeva) isa oli eestlane. Ta oli eesti sepp. Ja ostis Luuditsasse maja, ostis. Mimi Siberisse (asuma). Ja tema siis ostis maja. Siis siin oli sepapaja tal.

33. pikkaraisen tütöккеisen čäin bābinā. minū māmā māma eli siällä. a miļ eli, tätta eli eetilain. dā! vittonq tämä eli. peruskautta tartū mālt. tätt eli seppä. minū tāt-te tält essi majad, kōD (XVII 40-41, N. Leontjeva).

Väikese tüdrukukesena käisin Jarvigoistšülās. Minu ema ema oli seal. Aga mul oli, isa oli eestlane. Jah! Vittong. Ta oli pärit Tartumaalt. Isa oli sepp. Minu isa ostis siit majad, hooned.

Kõneldes kokkupuuteist eestlastega on vadja keelejuhid poetanud oma kõnesse eesti sõnu ja lauseid. Need on olnud jutustusega tihedasti seotud. Eesti keele sugemed on ootuspäraselt fonoloogilis-foneetiliselt vajapärastatud. Eesti päritoluga sõnadest ja lausetest on esinenud (number osutab asjaomast teksti): prækasta - eesti keeles murdeliselt praegust, praegast 'praegu' (6), rentiļ - rendil, ešti mālt - Eestimaalet (7), eļutiļkka, eļutiļk - elutilk 'viin' (11), praikā - praegu (13), prilliteka sep - - prillidega sepp, ep trehvaat - ei trehvanud (14), mečvaht - metsavaht (15), kūmmenē - kümne, puhas kurati - puhas kuradi (17), kohē - murdeti kohe 'kuhu', tō-kota - töökoda, setavakkē - sojavakke (26), majā (gen.) - maja (32), eštilain - eestlane, tartū mālt - Tartumaalt, majad - majad (33). Osaliselt on vadja keele foneetikale allutatud ka eestikeelne lo-balaul (10).

Mitmed viimased vadja keele oskajad olid oma eluajal viibinud mõnd aega eestlaste hulgas. See oli muidugi mõjus-
tanud nende vadja tavakeele sõnavara. Käesolevas kirjutises
toodud keelenäidete jutustajatest oli M. Boranova (Mati)
olnud noorena eesti perekonnas teenijaks. Eestis olid vii-
binud M. Tsarkova (Luuditsa), St. Leontjev, N. Leontjeva
(Liiivtsülä) ja O. Figurova (Rajo). Eestlastega olid koos
töötanud K. Georgijev ja I. Leontjev (Luuditsa). Nende vadja
tavakeeles võis eesti sugemeid esineda, nagu muudelgi vadja
keelejuhtidel, keda siinses kirjutises pole mainitud. Kui-
das eesti keel on vadja keelt sõnavaraliselt pidevalt rikas
tanud, seda osutavad eriti ilmekalt eesti keele kaudu saa-
dud saksa laensõnad. ¹

Keelejuhtide eneste jutustuste järgi on nad eestlaste-
ga kõige enam kokku puutunud Narvas ja selle lähistel. Ti-
hedaid suhteid on olnud ka Jamburgi (praeguse Kingissepa)
linna ja selle ümbruskonna eestlastega. Sellest kõnelevad ka
ajaloodokumendid. Eesti folklorist M. J. Eisen oli noorema-
na pastor. 1880-ndatel aastatel toimus ta abipastorina Mo-
loskovitsa ja Kattila soome kogudustes. Oma mälestustes mai-
nib ta, et neil aladel elas mõnisada eestlast. Kattila pas-
torikoht oli jäänud vakantseks. Eestlased üritasid saada
M. J. Eiseni koguduse uueks vaimulikuks. M. J. Eisen kan-
dideeriski vabale kohale, kuid pidi soomlaste vastuseisu pä-
rast kohast loobuma. ² Käesoleva sajandi alguses oli tollel
alal üle 2000 eestlase, kes olid sinna siirdunud peamiselt
19. sajandi keskpaiku. Ka Kattila eestlased olid tulnud vad-
jalaste naabrusesse 19. sajandi keskpaiku. ³

---

¹ P. A r i s t e, Deutsche Lehnwörter im Wotischen.
- Tartu Riikliku Ülikooli Toimetised 517. Fenno-ugristica.
Труды по финно-угроведению 6, Tartu 1980 : 20-29.

² Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseumi KO, f. 24,
m. 28, l. 20-29.

³ A. N i g o l, Eesti asundused ja esupaigad Venemaal.
- Eesti Kirjanduse Seltsi Kodumaa Tundmaõppimise Toimkonna
Toimetised, Tartu 1916 : 19-21.

P. A r i s t e
(Tartu)

DIE BEZIEHUNGEN ZWISCHEN WOTEN UND ESTEN

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die wotische Sprache hat fortläufig Beziehungen mit dem Estnischen gehabt. Das bestätigen die zahlreichen älteren und neueren estnischen Lehnwörter. Das Estnische hat die wotische Sprache besonders stark während der letzten hundert Jahre beeinflusst, als estnische Ansiedler sich auf dem Wotengebiet niederließen. Manche Ansiedler haben sich größere Ländereien in Pacht genommen und brauchten wotische Arbeitskraft. Die von Informanten aufgezeichneten Texte 1-20 erzählen von diesen Ansiedlern. Im Aufsatz werden auch historische Angaben über die estnischen Kolonisten angeführt. Junge Wotinnen erarbeiteten Geld auch in Estland bei den dortigen Bauern (21-22). Die estnische Stadt Narva war für Woten das wichtigste Handelszentrum, das sie oft besuchten. Hier haben manche Woten sogar gelernt oder gearbeitet (22-29). Es entstanden wotisch-estnische Mischehen (30-33). Die erwähnten Fakta haben den Einfluß des Estnischen auf die wotische Sprache stark vergrößert. Die befragten Informanten haben in ihrer Muttersprache manche estnische Wörter und Ausdrücke benutzt, die im Aufsatz angeführt werden.